

Inddragelse af børn og unge i kulturaktiviteter

Foto: Andreas Bro

Når man arbejder med at inddrage børn og unge i kulturelle aktiviteter, skaber man samværsformer, udtryk og aktiviteter, som børn og unge har indflydelse på og medbestemmelse over. Det rykker ved perspektiver, roller og arbejdsgange, når man forsøger at nå hinanden på en ny måde. Og det er vanskeligt for de fleste. Noget af det vanskeligste er at forestille sig nye roller.

Derfor kan du i dette korte hæfte læse om:

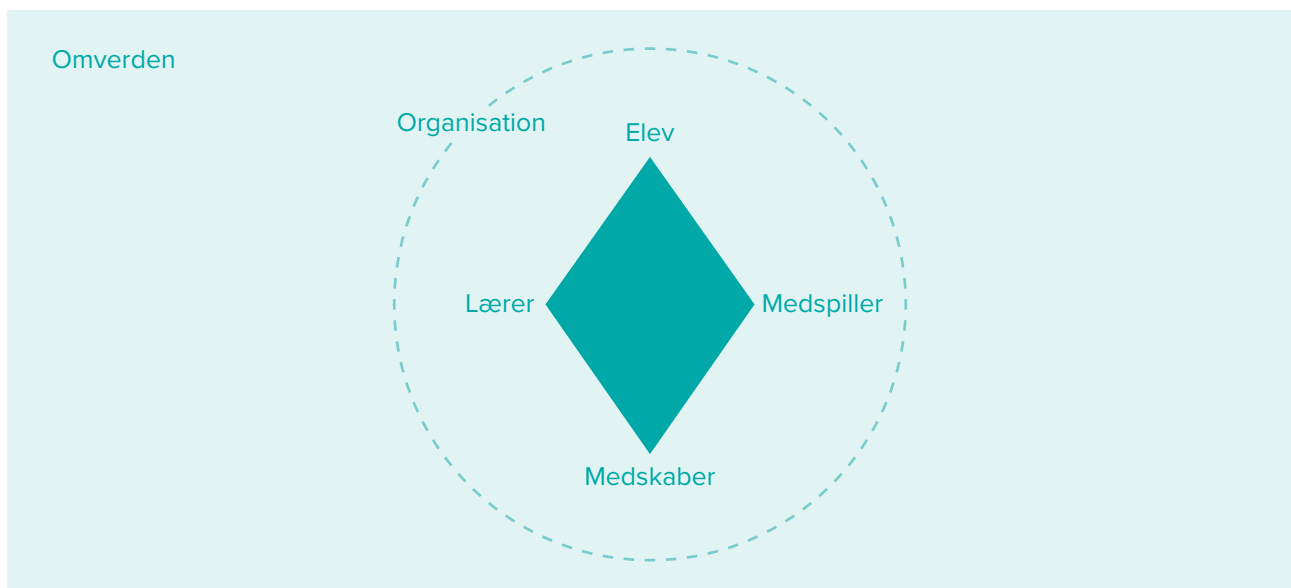
1. hvordan rollen som lærer kan udvikle sig, når man arbejder inddragende
2. hvordan børn og unge kan inddrages på forskellige niveauer, og hvordan man samarbejder med dem på en forsvarlig måde

Lærer og medspiller; elev og medskaber

Det rykker ved en lærer-elev relation, når man arbejder mere inddragende. I en traditionel lærer – elev relation er læreren autoriteten, som har forberedt alt til en undervisningstime. Der er fokus på en bestemt form for læring, og man mødes med dette specifikke formål for øje. Med en inddragende arbejdsform rykker man ved dette. **Eleven bliver i højere grad medskaber af både aktiviteten og samværsformen. Læreren bliver i højere grad medspiller på elevers idéer og udtryk, arbejdsformen bliver mere improvisatorisk og relationen mere uformel.** På den måde går man fra en repetitiv til en skabende undervisningsform med plads til børn og unges umiddelbare musiske skaben.

En inddragende arbejdsform, hvor man følger de ønsker, børn og unge har i forhold til musik, kan også betyde, at man mødes udenfor en undervisningssituation. Elever og lærere kan i fællesskab planlægge og afholde en koncert, som elever har taget initiativ til. Eller man kan udvikle musiske samværsformer som Band Jam Dating, hvor unge musikere, der ikke kender hinanden, mødes om at udvikle nye sange i fællesskab.

Uanset om man befinder sig i en undervisningssituation eller ej, vil den oprindelige relation som lærer - elev sjældent forsvinde fuldstændigt, men man vil pendulere imellem rollen som henholdsvis "lærer" og "medspiller", og "elev" og "medskaber".

Figur 1. "Lærer og Medspiller, Elev og Medskaber"

De nye roller har potentialer og udfordringer

Potentialer

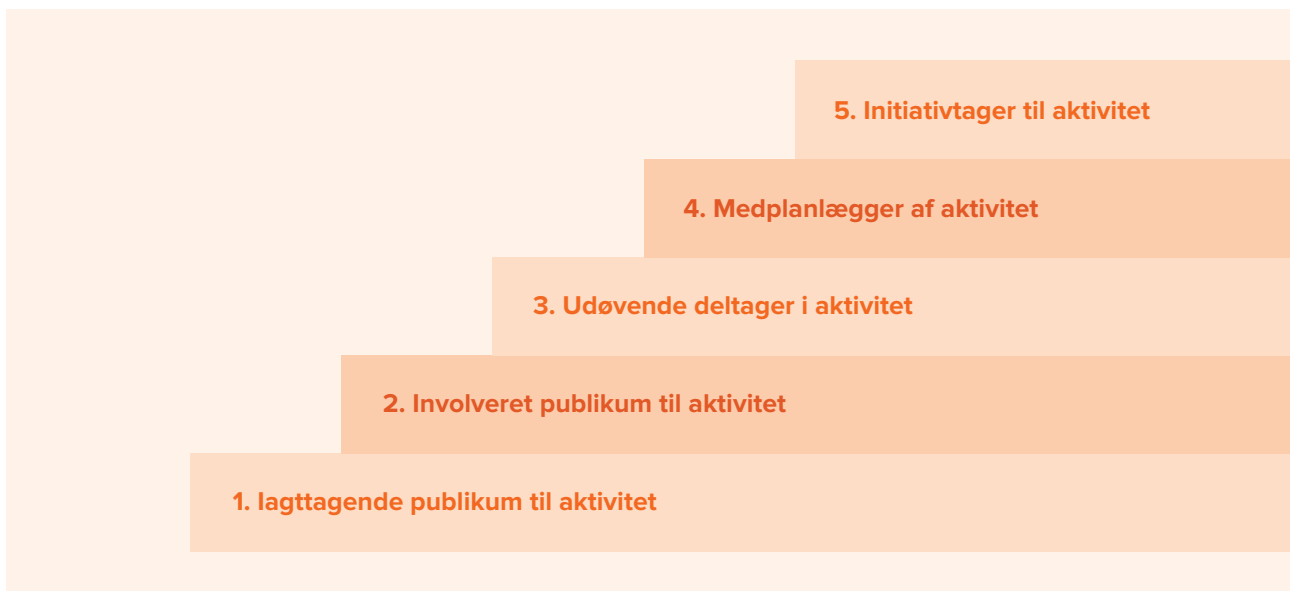
1. Nye aktiviteter og uformelle samværsformer kan skabe kontakt med en større målgruppe, som også kan deltage i aktiviteter på forskellige måder. I en musikskolesammenhæng kan flere børn og unge komme i kontakt med musik i hverdagen.
2. Aktiviteter, som inddrager flere børn, kan åbne en organisation/musikskole op overfor omverdenen og give flere mennesker et mere indgående kendskab til den.
3. Medarbejdere kan få mulighed for at udvikle faglig identitet. Man kan møde børn og unge i mere uformelle rammer og arbejde mere med relationerne til dem. Det kan give voksne mere indsigt i, hvem eleverne er som mennesker og omvendt. For nogle kan det gøre arbejdslivet mere lystbetonet.

Udfordringer

1. Det kræver en investering at udvikle relationer, aktiviteter og arbejdsformer. Denne investering lønner sig ofte først i et længere perspektiv
2. Man skal være interesseret i at møde børn og unge på en mere uformel og mindre planlagt måde. Arbejdsformen appellerer ikke til alle medarbejdere, og man skal finde de rette personer i sin organisation til at udfylde rollen.
3. Det tager øvelse og gode relationer til børn og unge at blive god til at afgøre, hvem man skal arbejde på at inddrage i hvilke aktiviteter og i hvilket omfang.

Niveauer af deltagelse for børn og unge i kulturaktiviteter

Børn og unge kan deltage i kulturaktiviteter på forskellige niveauer. Denne model kan bruges til at planlægge børn og unges deltagelse i kulturaktiviteter, herunder aktiviteter på musikskoler. I en traditionel musikskoleundervisning befinder børn og unge sig på trin tre.

Figur 2: Deltagelsesstige - børn og unges deltagelse i kulturaktiviteter (Sønderby: 2022), udviklet med inspiration fra Roger Harts model (1969)

Jo højere op ad stigen, jo mere indflydelse har børn og unge på den kulturelle aktivitet. Det optimale trin er imidlertid ikke nødvendigvis trin fem, og forskellige børn og unge kan medvirke på forskellige trin i den samme aktivitet.

Det optimale trin afhænger af, hvad man ønsker at opnå med aktiviteten, hvilke forudsætninger børn har for at deltage, og hvilke reelle muligheder for børn og unges deltagelse, de voksne/organisationen kan tilbyde.

Det essentielle er, at inddragelsen er frivillig og reel, og ikke blot foregår symbolsk eller opnås igennem manipulation. Børn og unge skal forstå formålet med aktiviteten, samt hvem der ønsker at inddrage dem og hvorfor. Endelig skal de medvirke på måder, de oplever som meningsfulde.